

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Ілля Анатолійович МАТВІЙЧУК,

*здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Адміністративно-правові методи охоплюють систему способів впливу органів публічної влади на суспільні відносини, що визначають саму сутність регулюючого впливу, організаційні підходи до його здійснення в окремих сферах суспільних відносин.

Щодо адміністративно-правових методів, то останні, на думку Я. В. Лазура, «дають вичерпну відповідь на питання, як функціонує правозахисний механізм, як практично здійснюються правозахисні функції, за допомогою яких засобів. Особливістю цих методів є їх застосування за дорученням держави, тобто офіційно, а також у встановленому порядку. Вони відповідають певним вимогам, а саме: 1) мають здатність формувати та забезпечувати реалізацію правозахисних впливів; 2) мають бути різними та пристосовуватися до широкого використання; 3) мають бути реальними та гнучкими» [1].

На думку В.К. Колпакова та О. В. Кузьменко, «адміністративно-правовий метод – це сукупність прийомів впливу, що містяться в адміністративно-правових нормах, за допомогою яких встановлюється юридичне владне і юридичне підвладне становище сторін у правовідносинах» [2, с. 37].

Для досягнення поставлених завдань та цілей уповноважені органи використовують різні методи публічного управління мобілізаційними процесами, включаючи методи переконання та примусу.

Деталізуючи сутність методу примусу в досліджуваній сфері, слід звернути увагу на те, що застосування методу примусу в процесі здійснення мобілізаційних заходів є вимушеним кроком, спрямованим на досягнення загального блага народу України із захисту територіальної цілісності держави, припинення військової агресії та забезпечення повноцінного функціонування сил безпеки та оборони у важких умовах воєнного стану. У контексті застосування методу примусу важливою є злагоджена діяльність органів і підрозділів поліції у процесі доставлення військовозобов'язаних осіб до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки за наявності чітко встановлених підстав, органів прокуратури в контексті постійного моніторингу законності здійснення мобілізаційних заходів, а також судів у процесі безпосереднього притягнення особи до юридичної відповідальності.

Щодо юридичної відповідальності за правопорушення у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації, то судова практика щодо

ухилення від мобілізації в Україні досить різноманітна. Судді враховують не лише факт ухилення, але й мотиви, обставини, характер дій особи та поведінку після правопорушення. У випадках, коли особа подає підроблені медичні довідки чи інші документи, щоб уникнути мобілізації, суди, як правило, застосовують суворіші санкції, зокрема позбавлення волі. Якщо особа не з'являється за викликом без поважних причин, але потім добровільно з'являється до військового комісаріату, суди можуть призначити менш суворе покарання або навіть обмежитися адміністративними стягненнями [3].

Особливу роль у мобілізаційній підготовці та мобілізації відіграє метод переконання. Останнє являє собою процес впливу на чийсь погляд, ставлення та поведінку за допомогою ефективної комунікації. Він включає представлення аргументів, доказів та емоційного заклику, щоб переконати інших прийняти певну точку зору або вжити певних дій. В управлінні навички переконання є вирішальними для успіху, оскільки вони дозволяють керівникам (лідерам) мотивувати членів своєї команди до досягнення цілей організації. Ефективне переконання також вимагає розуміння потреб та цінностей аудиторії. В основі методу переконання є визначення правильної аудиторії та адаптація повідомлень, які резонують з нею. Керівник, який може ефективно переконувати, може вселити впевненість членам своєї команди щодо свого бачення успіху організації. Це також може допомогти зміцнити довіру між колегами, гарантуючи, що всі розуміють точки зору один одного [3].

Метод переконання також охоплює профілактику та інформування. Для запобігання ухиленню від мобілізації важливо проводити активну просвітницьку роботу серед населення. Основні заходи включають: інформування громадян про їхні обов'язки: органи державної та місцевої влади повинні регулярно інформувати громадян про їхні мобілізаційні зобов'язання та відповідальність за їх порушення; просвітницька діяльність: необхідно проводити просвітницьку роботу населення, зокрема через медіа, щодо важливості виконання мобілізаційних зобов'язань; підвищення правової обізнаності, що сприятиме зменшенню кількості випадків ухилення від мобілізації [4].

Таким чином, метод переконання лежить в основі побудови в державі цілісної системи військово-патріотичного виховання, своєчасного інформування про будь-які організаційні та правові зміни в процесі мобілізаційної підготовки та мобілізації, постійної комунікації з населенням під час здійснення мобілізаційних заходів з метою з'ясування суспільної думки відносно їх фундаментальних аспектів, а також підвищення довіри населення до військової служби, формування свідомої готовності захищати Вітчизну за допомогою виховання підростаючого покоління, цільових просвітницьких програм, а також цифрових інструментів, що дозволяють кожному громадянину у зручний час отримати всю необхідну інформацію відносно мобілізаційної підготовки та мобілізації, а також висловити свою думку відносно наявних проблем.

Список використаних джерел

1. Лазур Я. В. Методи адміністративно-правового захисту прав і свобод громадян у сфері державного управління. *Форум права*. 2010. № 1. С. 201–207. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-1/10ljvcd.pdf>.
2. Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 544 с.
3. Liability for evading mobilization // CONSULTANT: сайт. URL: <https://consultant.net.ua/en/consultant-article/7305>.
4. Making Use of Persuasion Techniques for Management Success // Food Industry Hub: сайт. URL: <https://foodindustryhub.com/persuasion-for-management-success/>.